



Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ

«Προμήθειες Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων»

I. Γενικά

Το προς ψήφιση Νσχ. αφορά τις προμήθειες «αμυντικού υλικού», εξοπλιστικού, δηλαδή, υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων, αντικείμενο, μέχρι σήμερα, σειράς Προεδρικών Διαταγμάτων (Π.Δ. 284/1989, «Τροποποίηση, συμπλήρωση και μεταγλώττιση του Π.Δ. 785/1978 «Περί Προμηθειών, Εργολαβιών και Εκτελέσεως Εργασιών των Ενόπλων Δυνάμεων» (Α' 181), όπως το Διάταγμα αυτό έχει τροποποιηθεί με τα Π.Δ. 909/1981 (Α' 231), 525/1985 (Α' 190) και 292/1988 (Α' 136)», ΦΕΚ Α' 133).

Οι σχετικές ρυθμίσεις εξαιρούνται, ως μέτρα «αναγκαία για την προστασία ουσιαδών συμφερόντων της ασφάλειας» κράτους μέλους (άρθρο 296 παρ. 1 στοιχ. β' Συνθήκης ΕΕ), από το πεδίο εφαρμογής των αρχών του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού, όπως αυτές διατυπώνονται στα άρθρα 81 επ. της Συνθήκης ΕΕ.

Από τις διαφορές σε σχέση με το καταργούμενο Π.Δ. 284/1989 προκύπτει, όμως, σαφής πρόθεση εναρμόνισης με το πλαίσιο των εν γένει δημόσιων συμβάσεων προμηθειών, το οποίο διαγράφουν τόσο η κοινοτική (Οδηγία 2004/18/ΕΚ, ΕΕ L 134/30.4.2004) όσο και η εθνική νομοθεσία, κατά ρητό, μάλιστα, αποκλεισμό των συμβάσεων που αφορούν «πολεμικά είδη» (άρθρο 1 παρ. 5 II β' και η', Ν. 2286/1995, «Προμήθειες του δημόσιου τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων», ΦΕΚ Α' 19) ή προμήθειες «που χαρακτηρίζονται απόρρητες ή πρέπει να συνοδεύονται από ειδικά μέτρα ασφαλείας, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ή όταν αυτό απαιτείται για την προστασία βασικών συμφερόντων του κράτους σε θέματα ασφαλείας» (άρθρο 3 παρ. 3 Π.Δ. 370/1995 «Προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας περί προμηθειών

2

του Δημοσίου προς το Κοινοτικό δίκαιο, ειδικότερα προς τις διατάξεις της Οδηγίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 93/36/ΕΕ της 14 Ιουνίου 1993 (ΕΕ L199 της 9.8. 1993) «Περί συντονισμού των διαδικασιών για την σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών»», ΦΕΚ Α' 199/1995).

Ετσι :

- Οι συμβάσεις προμηθειών συνάπτονται είτε με διαδικασία ανοικτού διαγωνισμού, είτε σε διακρατικό – διασυμμαχικό επίπεδο. Καταργούνται οι προβλεπόμενες στο Π.Δ. 284/1989 διαδικασίες απευθείας ανάθεσης, καθώς και η ευχέρεια του Υπουργού Εθνικής Άμυνας να αποφασίζει και ρυθμίζει άλλον, προσφορότερο κατά την αποκλειστική του κρίση, τρόπο πραγματοποίησης της προμήθειας (άρθρο 6 παρ. 2 στοιχ. θ' του Π.Δ.). Προβλέπεται, όμως, και εξαιρετική διαδικασία με έγγραφη προσφορά και διαπραγμάτευση, χωρίς διαγωνισμό, στις τέσσερις περιπτώσεις του άρθρου 51 του Νσχ.

Ως προς τη συνδρομή των νόμιμων προϋποθέσεων προσφυγής στην εξαιρετική αυτή διαδικασία γνωμοδοτεί στον Υπουργό, ή τον αρμόδιο Υφυπουργό Εθνικής Άμυνας, ιδρυόμενο πενταμελές «Ανώτατο Συμβούλιο Προμηθειών Αμυντικού Υλικού, στο οποίο, τη στρατιωτική ιεραρχία εκπροσωπεί ο Α' Υπαρχηγός ΓΕΕΘΑ.

- Βασικοί φορείς πραγματοποίησης των προμηθειών παραμένουν η Γενική Γραμματεία Οικονομικού Σχεδιασμού και Αμυντικών Επενδύσεων/Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Επενδύσεων (ΓΓΟΣΑΕ/ΓΔΑΕ) και τα Γενικά Επιτελεία των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων. Οι «Μείζονες Σχηματισμοί» και «Σχηματισμοί» των ΕΝ συμμετέχουν, ως κατώτερα των Γενικών Επιτελείων κλιμάκια διοίκησης των ΕΝ (πρβλ. άρθρο 12 Π.Δ. 284/1989), στην εκτέλεση των προγραμμάτων προμηθειών, ανάλογα με την αρμοδιότητα που τους έχει εκχωρηθεί από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας.

- Μείζονα εγγύηση διαφάνειας συνιστά ο θεσπιζόμενος υποχρεωτικός προληπτικός έλεγχος των σχεδίων συμβάσεων προμηθειών, ως «συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας» (άρθρο 98 παρ. 1 στοιχ. Β' του Συντάγματος), από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

II. Ειδικότερες παρατηρήσεις

1. Το άρθρο 6 του Κεφαλαίου Γ' του Νσχ. (άρθρα 6 έως 18) που ρυθμίζει ζητήματα «αρμοδιότητας στις προμήθειες», τιτλοφορείται «Οικονομική δικαιοδοσία στις Προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων», κατά την παρ. 1, ως ακολούθως: «Ο προγραμματισμός των αναγκών των ΕΔ και ο οικονομικός προϋπολογισμός ανήκει στην αρμοδιότητα του Υπουργού Εθνικής Άμυνας», ενώ στην παρ. 2 του εν λόγω άρθρου γίνεται λόγος για «οικονομική αρμοδιότητα που μεταβιβάζεται κάθε φορά» από τον Υπουργό.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 στοιχ. γ', δ', ε' του ισχύοντος Ν.Δ. 721/1970, «Περί Οικονομικής μερίμνης και Λογιστικού των Ενόπλων Δυνάμεων» (ΦΕΚ Α' 251), στο οποίο ρητά παραπέμπει και το άρθρο 21 παρ. 2 του Νσχ.:

- ως «Οικονομική εξουσία» νοείται «το δικαίωμα προς λήψιν αποφάσεων επί οικονομικών θεμάτων κατά τας κειμένας διατάξεις»

- ως «Οικονομική δικαιοδοσία» νοείται «το δικαίωμα προς λήψιν αποφάσεων επί οικονομικών θεμάτων κατά τας κειμένας διατάξεις υπό υπηρεσιακών οργάνων εντός καθοριζομένου ορίου αρμοδιότητος αυτών»

- ως «Οικονομική αρμοδιότης» νοείται «το δικαίωμα εισηγήσεως επί οικονομικών θεμάτων».

Θα ήταν σκόπιμο, για λόγους ορολογικής συνέπειας και νομικής ακριβολογίας, είτε να διατηρηθεί, τουλάχιστον στον τίτλο του προτεινόμενου άρθρου, ο όρος «οικονομική εξουσία» που απαντάται στο – αντίστοιχο του άρθρου 6 – άρθρο 9 του καταργούμενου Π.Δ. 284/1989 και αποδίδει την αποφασιστική αρμοδιότητα που επιφυλάσσεται στον ΥΕΘΑ και την οποία αυτός ενδεχομένως μεταβιβάζει, είτε να χρησιμοποιηθεί και στο κείμενο του άρθρου 6 – αλλά και των άρθρων 7 παρ. 2, 13 παρ. 4, 14 παρ. 5 στοιχ. ζ', 31 παρ. 2 δ', 57 παρ. 2 και 61 παρ. 3 του Νσχ. - , μόνον ο όρος «οικονομική δικαιοδοσία». Η «οικονομική αρμοδιότητα» αφορά εκείνα από τα «όργανα πραγματοποίησης των Προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων» (άρθρο 13 Νσχ.), που χαρακτηρίζονται ως «γνωμοδοτικά».

Σημειώνεται, ότι, κατά το άρθρο 60 παρ. 5 του Νσχ., τη σύμβαση προμήθειας αμυντικού υλικού υπογράφει, για λογαριασμό της υπηρεσίας, «αυτός που έχει σύμφωνα με τον νόμο οικονομική εξουσία ή άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτόν αρμόδιο όργανο των Ενόπλων Δυνάμεων», ενώ κατά το άρθρο 63 παρ. 8 : «Με απόφαση του έχοντος την οικονομική εξουσία ή δικαιοδοσία (...) μπορεί να εγκριθεί η επιστροφή στον προμηθευτή των υλικών που απορρίφθηκαν (...)».

2. Στο άρθρο 7 του Νσχ. προβλέπεται, ότι «η ΓΓΟΣΑΕ/ΓΔΑΕ [Γενική Γραμματεία Οικονομικού Σχεδιασμού και Αμυντικών Επενδύσεων/Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Επενδύσεων] υλοποιεί τις προμήθειες για το αμυντικό υλικό, συντονίζει τις προμήθειες του λοιπού υλικού των κλάδων των ΕΔ και συνάπτει τις συμβάσεις προμηθειών». Η Γενική Γραμματεία Οικονομικού Σχεδιασμού και Αμυντικών Επενδύσεων συστάθηκε ως αυτοτελής υπηρεσία με το Π.Δ. 151/2002 (ΦΕΚ Α' 132). Διαδέχθηκε την υπαγόμενη στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας (άρθρο 1 Π.Δ. 438/1995) «Γενική Διεύθυνση Εξοπλισμών» και αποτελεί «κύριο όργανο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας» (άρθρο 4 παρ. 1 Π.Δ. 151/2002).

Στην ΓΓΟΣΑΕ συστάθηκε «Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Επενδύσεων» με το Π.Δ. 110/2004 (ΦΕΚ Α΄ 76). Η Γενική αυτή Διεύθυνση «είναι αρμόδια για την υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων κυρίου και λοιπού υλικού, για την αξιολόγηση και κατάρτιση των συμβάσεων των Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ), καθώς και για τη διασφάλιση της ποιότητας του κυρίου και λοιπού υλικού και τον έλεγχο του κόστους αυτού» (άρθρο 4 παρ. 1 Π.Δ. 110/2004).

Το Τμήμα Κατάρτισης Κυρίων Συμβάσεων της Διεύθυνσης Κύριου Εξοπλισμού (ΔΙΚΕ) της ΓΔΑΕ «μεριμνά για την κατάρτιση και την υπογραφή των σχεδίων συμβάσεων προμηθειών του παραπάνω υλικού» (άρθρο 4 παρ. 3 V Π.Δ. 110/2004), ενώ τη σύμβαση υπογράφει, σύμφωνα με το άρθρο 60 παρ. 5 του Νσχ., «αυτός που έχει σύμφωνα με τον νόμο οικονομική εξουσία ή άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτόν αρμόδιο όργανο των Ενόπλων Δυνάμεων».

3. Στο άρθρο 19 του Νσχ. προτείνεται τυπολογία προγραμμάτων στα οποία εντάσσονται οι προμήθειες. Ο πληθωρισμός επιθετικών προσδιορισμών - πρόγραμμα ετήσιο, μεσοπρόθεσμο, μακροπρόθεσμο, ισχύον λειτουργίας, μακροχρόνιο... -, δεν διευκολύνει πάντοτε την κατανόηση των σχετικών διατάξεων. Χαρακτηριστική είναι η διατύπωση της παρ. 1: το «ετήσιο μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο πρόγραμμα προμηθειών, το οποίο (...), αποτελούν τη βάση πραγματοποίησης των προμηθειών των ΕΔ».

Εξ άλλου, οι δύο τελευταίες παράγραφοι 9 και 10, μάλλον επαναλαμβάνουν τη διατύπωση των προηγούμενων 1 και 7. Η διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παρ. 9: «Οι διαδικασίες σύνταξης και έγκρισης των εν λόγω προγραμμάτων καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας», θα μπορούσε να εξαντλεί, μόνη της, το περιεχόμενο μιας ένατης παραγράφου του εν λόγω άρθρου.

4. Στο άρθρο 21 του Νσχ. προβλέπεται, όπως και στο άρθρο 24 του καταργούμενου Π.Δ. 284/1989, και στο στάδιο της προπαρασκευής πραγματοποίησης προμηθειών, σχετική έγκριση «του φορέα που έχει δικαιοδοσία, κατόπιν εισήγησης του οργάνου που έχει οικονομική αρμοδιότητα με βάση τις διατάξεις του νόμου» περί Λογιστικού των ΕΔ. Δεν αρκεί, δηλαδή, όπως στις συμβάσεις προμηθειών του Ν. 2286/1995, η έγκριση του προγράμματος προμηθειών, στο οποίο έχει ενταχθεί, εγκρινόμενη, η συγκεκριμένη. Ειδικά για τις προμήθειες «των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων προγραμμάτων εξοπλισμών» -, η παρ. 3 του εν λόγω άρθρου απαιτεί «αρχική έγκριση (έγκριση αναγκαιότητας – σκοπιμότητας) πραγματοποίησης αυτών», που παρέχεται με μέριμνα των γενικών επιτελείων και του ΓΕΕΘΑ στη ΓΓΟΣΑΕ/ΓΔΑΕ. Συνεπώς, η έγκριση προμηθειών αμυντικού υλικού προηγείται, καταρχήν, της κατάρτισης σχετικού προγράμματος, το οποίο, πάντως και σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 1 εδ. β΄ του Νσχ., εγκρίνεται από το Κυβερνη-

τικό Συμβούλιο Εξωτερικής Πολιτικής και Άμυνας (ΚΥΣΕΑ). Θα ήταν, ίσως, σκόπιμο να κατονομάζονται οι φορείς που παρέχουν την αρχική έγκριση.

5. Το άρθρο 22 παρ. 1 του Νσχ. απαριθμεί τα στοιχεία που περιλαμβάνει η προκήρυξη διαγωνισμού με έγγραφες προσφορές, καταλήγοντας στο στοιχείο ζ': «Οτιδήποτε άλλο κρίνεται απαραίτητο». Θα μπορούσε, ενδεχομένως, αντί της αόριστης αυτής φράσης, να γίνεται κάποιου είδους παραπομπή στις σχετικές διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 του Κανονισμού Προμηθειών του Δημοσίου (Π.Δ. 394/1996, ΦΕΚ Α' 266).

6. Το άρθρο 25 του Νσχ. φέρει τον τίτλο «Προκήρυξη του Διαγωνισμού». Ενόψει, όμως, του περιεχομένου του και του σχεδόν όμοιου τίτλου του άρθρου 22 («Προκήρυξη Δημόσιου Διαγωνισμού»), θα έπρεπε, μάλλον, να επιγράφεται «Όροι του Διαγωνισμού».

7. Στον τίτλο του Κεφαλαίου ΣΤ' του Νσχ. χρησιμοποιείται ο όρος «Διακήρυξη» αντί του όρου «Προκήρυξη», ο οποίος χρησιμοποιείται σε όλες τις σχετικές διατάξεις.

8. Το άρθρο 31 του Νσχ. εισάγει, κατά το πρότυπο του άρθρου 15 του Κανονισμού Προμηθειών του Δημοσίου (Π.Δ. 394/1996), δυνατότητα αμφισβήτησης, και μάλιστα με διοικητικές προσφυγές («ένσταση» στην Επιτροπή διαγωνισμού και «προσφυγή» κατά της απορριπτικής απόφασης της Επιτροπής στον «έχοντα την οικονομική αρμοδιότητα»), της προκήρυξης του διαγωνισμού, της συμμετοχής σε αυτόν προμηθευτή, της νομιμότητας της διενέργειάς του.

Οι προσφυγές αυτές δεν έχουν ενδικοφανή χαρακτήρα (ΣτΕ 1591/2004), είναι «ειδικές διοικητικές», οι οποίες επιτρέπουν έλεγχο μόνο της νομιμότητας της προσβαλλόμενης πράξης (άρθρο 25 παρ. 2 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας/Ν. 2690/1999).

Οι δύο βαθμοί ελέγχου και η προβλεπόμενη στο άρθρο 14 παρ. 5 στοιχ. ζ' του Νσχ., γνωμοδοτική σε σχέση με την «προσφυγή», αρμοδιότητα της Κεντρικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Προμηθειών αντισταθμίζουν, έως ένα βαθμό, την αδυναμία παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας, κατά τους όρους του Ν. 2522/1997 «Δικαστική προστασία κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης συμβάσεως δημοσίων έργων, κρατικών προμηθειών και υπηρεσιών σύμφωνα με την οδηγία 89/665 ΕΟΚ» (ΦΕΚ Α' 178), εφόσον η σχετική σύμβαση δεν εμπίπτει, όπως προαναφέρθηκε, στο πεδίο εφαρμογής των σχετικών κοινοτικών διατάξεων. (Βλ. Π.Δ. 370/1995 «Προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας περί προμηθειών του Δημοσίου προς το Κοινοτικό δίκαιο, ειδικότερα προς τις διατάξεις της Οδηγίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 93/36/ΕΕ της 14 Ιουνίου 1993 (ΕΕ L199 της 9.8. 1993) «Περί συντονισμού των διαδικασιών για την σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών»», ΦΕΚ Α' 199/1995).

Σημειώνεται, εξ άλλου, ότι η παραπομπή στο άρθρο 15 του Κανονισμού Προμηθειών του Δημοσίου, θα μπορούσε να γίνεται ήδη στην παρ. 1 του εν λόγω άρθρου του Νσχ., αντί της παρ. 3, ώστε να αποφευχθεί η επανάληψη της ίδιας διατύπωσης.

9. Το άρθρο 32 του Νσχ., που αναφέρεται στην ανακοίνωση κατακύρωσης διαγωνισμού, δεν φαίνεται να έχει συνάφεια ούτε με τις διοικητικές προσφυγές του προηγούμενου άρθρου 31 ούτε με τις εγγυητικές επιστολές του επόμενου άρθρου 33. Αντίθετα, λογικά εντάσσεται στο Κεφάλαιο Ι΄ «Κατακυρωτικές αποφάσεις» (άρθρα 57 και 58).

10. Στο άρθρο 33 παρ. 1 του Νσχ. οι εγγυητικές επιστολές, από προφανή παραδρομή, εμφανίζονται να «είναι : α) εγγύηση συμμετοχής ...». Ορθότερη διατύπωση θα ήταν η ακόλουθη: Οι εγγυητικές επιστολές «περιλαμβάνουν : α) εγγύηση συμμετοχής ...».

11. Στο άρθρο 43 παρ. 2 στοιχείο α΄ του Νσχ. η χρήση του όρου «αναγνωρισμένη», για τις τράπεζες εσωτερικού ή εξωτερικού στις οποίες μπορούν να εκχωρηθούν κατ' εξαίρεση οι απαιτήσεις του προμηθευτή, χρειάζεται, ενδεχομένως, περαιτέρω διευκρίνιση, προκειμένου να αποφευχθεί πιθανή νομική ασάφεια κατά τη εφαρμογή της διάταξης.

12. Στο άρθρο 44 παρ. 5 στοιχείο α΄ (3) και στοιχείο β΄ (3) του Νσχ. παρέχεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας για την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία μπορεί να καθορίζεται «...διαφορετικό δικαιολογητικό...» αντί του προβλεπόμενου τιμολογίου, ως ενός από τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πληρωμή της αξίας των συμβατικών ειδών στον προμηθευτή. Το περιεχόμενο της εξουσιοδότησης, όπως έχει διατυπωθεί, παρέχει τη δυνατότητα τροποποίησης της συγκεκριμένης διάταξης του Νσχ. και θα έπρεπε, ως προς το σημείο αυτό, να διατυπωθεί εκ νέου.

13. Στο άρθρο 46 παρ. 4 του Νσχ., η διατύπωση «Παρέχεται η δυνατότητα σύναψης συμβάσεων...» θα μπορούσε, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, να αντικατασταθεί από τη διατύπωση «Επιτρέπεται η σύναψη συμβάσεων...», η οποία είναι σύμφωνη και με τη διατύπωση της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου.

14. Στο άρθρο 48 παρ. 1 του Νσχ. προβλέπεται ότι οι πληρωμές στους εκτός της χώρας προμηθευτές διενεργούνται με έμβασμα. Στην αιτιολογική έκθεση αναφέρεται, εξ άλλου, ότι αυτός ο τρόπος πληρωμής αποτελεί τον κανόνα, με εξαίρεση την πρόβλεψη της παραγράφου 3 για την πληρωμή του τιμήματος με άνοιγμα πίστωσης υπέρ του δικαιούχου. Κατά συνέπεια, η διατύπωση της εξουσιοδότησης στην παράγραφο 1 για τον καθορισμό, με απόφαση του Υπουργού Άμυνας, «οποιοδήποτε άλλου τρόπου» θα έπρεπε να έχει κατά τρόπο ώστε να προκύπτει με σαφήνεια ότι αφορά το έμβασμα.

15. Στο άρθρο 49 παρ. 1 του Νοχ., η διάταξη είναι, προφανώς εκ παραδρομής, ελλιπής, και θα έπρεπε να διατυπωθεί εκ νέου πληρέστερα.

16. Στο άρθρο 50 παρ. 2 στοιχείο γ' του Νοχ. ορίζεται ότι ένα από τα μέλη του Ανώτατου Συμβουλίου Προμηθειών Αμυντικού Υλικού είναι «ο Γενικός Γραμματέας Ερευνών και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης (ο ορθός τίτλος είναι «Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας») ή ο Γενικός Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών κατά περίπτωση». Η διατύπωση «κατά περίπτωση» φαίνεται να παραπέμπει στις τέσσερις περιπτώσεις (α-δ) του άρθρου 51 παρ. 2, χωρίς όμως να προκύπτει σαφώς η σχετική αντιστοιχία, σε ποιές, δηλαδή, περιπτώσεις συμμετέχει καθένας.

Επισημαίνεται επίσης, ότι η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου εξουσιοδοτεί τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας να καθορίσει με απόφασή του «τη σύγκλιση, την αναπλήρωση των μελών και τον τρόπο λειτουργίας» του Ανώτατου Συμβουλίου Προμηθειών Αμυντικού Υλικού. Με την απόφαση αυτή θα μπορούσε να καθορισθεί και η συγκρότηση του Ανώτατου Συμβουλίου, ώστε να ορισθούν, αφενός, οι περιπτώσεις στις οποίες συμμετέχουν ο Γενικός Γραμματέας Ερευνών και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και ο Γενικός Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (σύμφωνα με την παράγραφο 2 στοιχείο γ') και, αφετέρου, οι δύο Ανώτατοι Δικαστικοί ή Εισαγγελικοί λειτουργοί επί τιμή, που θα είναι μέλη του Ανώτατου Συμβουλίου (σύμφωνα με την παράγραφο 2 στοιχείο δ').

17. Στο άρθρο 50 παρ. 4 του Νοχ. παρέχεται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας να καθορίζουν με κοινή απόφασή τους την αποζημίωση των μελών και του Γραμματέα του Ανώτατου Συμβουλίου Προμηθειών Αμυντικού Υλικού. Επισημαίνεται ότι στην παράγραφο 2, με την οποία ιδρύεται το Ανώτατο Συμβούλιο Προμηθειών Αμυντικού Υλικού, ορίζονται τα μέλη του, αλλά δεν προβλέπεται θέση Γραμματέα.

18. Στο άρθρο 51 παρ. 2 στοιχείο α' του Νοχ. Παρατηρείται αναντιστοιχία μεταξύ της διατύπωσης του Νοχ. και της αιτιολογικής έκθεσης. Συγκεκριμένα, στη διατύπωση της διάταξης του άρθρου, οι επείγουσες ανάγκες προβλέπεται ότι πρέπει να οφείλονται, σωρευτικά, σε αντικειμενικά και απρόβλεπτα γεγονότα ή περιστάσεις. Αντίθετα, στο σημείο 20 της αιτιολογικής έκθεσης επί του άρθρου 51 και 52 γίνεται αναφορά σε «αντικειμενικά απρόβλεπτα γεγονότα». Θα έπρεπε, ενδεχομένως, εν προκειμένω, να αποσαφηνισθεί η βούληση του νομοθέτη.

19. Στο Κεφάλαιο Η' (άρθρα 50 έως 52) του Νοχ. προβλέπεται εξαιρετική διαδικασία προμήθειας με έγγραφη προσφορά και διαπραγμάτευση, χωρίς διαγωνισμό,

- α) για την αντιμετώπιση έκτακτων επιχειρησιακών αναγκών,
- β) για προμήθειες μυστικές από τη φύση τους ή συνοδευόμενες από έκτακτα μέτρα ασφάλειας,
- γ) για προμήθειες που εξυπηρετούν ερευνητικούς ή πειραματικούς σκοπούς και

δ) όταν προμηθευτής αποφασίζεται να είναι νομικό πρόσωπο δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, στο κεφάλαιο του οποίου συμμετέχει το Δημόσιο σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50%. (άρθρο 50 παρ. 1 Νσχ.)

Σύμφωνα με το άρθρο 52 παρ. 3 «διαβιβάζονται στον υποψήφιο προμηθευτή οι γενικοί και ειδικοί όροι συμφωνιών, και καλείται για την υποβολή προσφοράς για να επακολουθήσει η διαδικασία διαπραγμάτευσης, κατακύρωσης της προμήθειας και σύναψης της σύμβασης. Οι όροι συμφωνιών είναι οι πλήρεις όροι διαγωνισμού με τις αναγκαίες προσαρμογές στον τρόπο προμήθειας χωρίς διαγωνισμό». Έχει κριθεί, ότι «σε περίπτωση που έχει επιλεγεί η διαδικασία των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη συμβάσεως προμήθειας, για το έγκυρο της κατακύρωσεως ή αναθέσεως της προμήθειας απαιτείται όπως τα μέρη έχουν συμφωνήσει, κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων, ιδίως επί των ουσιωδών στοιχείων της μελλούσης να υπογραφεί συμβάσεως, μεταξύ των οποίων και η τιμή του υπό προμήθειαν υλικού» (ΣΤΕ 220/2002).

20. Στο Κεφάλαιο Θ' έχουν περιληφθεί τόσο άρθρο για τις «συγκεντρωτικές προμήθειες» (άρθρο 53), όσο και άρθρα που αφορούν τις ενσφράγιστες προσφορές (άρθρα 54 έως 56). Θα ήταν νομοτεχνικά ενδεδειγμένο, να υπαχθεί το άρθρο 53 στο προηγούμενο Κεφάλαιο Ι', που θα μπορούσε να επιγράφεται «Ειδικές περιπτώσεις προμηθειών», και το Κεφάλαιο Θ' να ασχολείται αποκλειστικά με τις «Ενσφράγιστες προσφορές».

21. Στο άρθρο 59 του Νσχ. που έχει ενταχθεί στο Κεφάλαιο Ι' και που αφορά τις κατακυρωτικές αποφάσεις, προβλέπεται αποκλεισμός προμηθευτή από τις Προμήθειες των Ε.Δ. «λόγω μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του προς το Δημόσιο και αποδεδειγμένης κακής πίστης». Η θέση του άρθρου αυτού θα ήταν μάλλον στο Κεφάλαιο ΣΤ' «Γενικοί όροι διακήρυξης (προκήρυξης, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω) διαγωνισμού...», και μάλιστα μετά το άρθρο 26 που επιγράφεται «Δικαίωμα και δικαιολογητικά συμμετοχής». Στο άρθρο 59 του Νσχ. προβλέπεται, εκ παραδρομής, ότι η απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας για αποκλεισμό προμηθευτή από τις προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων κοινοποιείται «στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας» αντί του ορθού «στον προμηθευτή».

22. Στο άρθρο 61 του Νσχ. προβλέπεται δυνατότητα τροποποίησης και θεμελιωδών συμβατικών διατάξεων μετά από γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Έχει κριθεί, π.χ., ότι δικαιολογεί τροποποίηση η αύξη-

ση του οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης που πραγματοποιείται λόγω συμπληρωματικής προμήθειας, η αναγκαιότητα της οποίας προέκυψε λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση της σύμβασης, επιβαλλόμενη από λόγους δημοσίου συμφέροντος, σε συνδυασμό με το «κατεπείγον» της περίπτωσης (ΝΣΚ Ολ. 336/2004). Η, ότι είναι θεμιτή η έγκριση της μεταβίβασης δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από σύμβαση που καταρτίστηκε χωρίς διαγωνισμό, έτσι ώστε να υπεισέλθει στη συμβατική σχέση άλλη εταιρεία, εφόσον αποδεικνύεται ότι η τελευταία διαθέτει τα εχέγγυα ικανότητας, αξιοπιστίας και φερεγγυότητας (οικονομικοτεχνικής) προκειμένου να εκτελέσει τη σύμβαση. Απαραίτητη προϋπόθεση, να αντικατασταθεί η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης της σύμβασης με άλλη στο όνομα της εισερχομένης στη συμβατική σχέση εταιρείας (ΝΣΚ Ολ 47/2003).

23. Σύμφωνα με το άρθρο 64 παρ. 7 του Νσχ. «Με απόφαση του εγκρίνοντος την προμήθεια μπορεί να επανεξετάζεται το υλικό από δευτεροβάθμια επιτροπή παραλαβής, ακόμα και στην περίπτωση που παραλήφθηκε οριστικά από την πρωτοβάθμια επιτροπή παραλαβής». Έχει, όμως, νομολογηθεί, ότι «όταν δεν υπάρχει διαφωνία των μελών της επιτροπής παραλαβής ως προς τον ποιοτικό και ποσοτικό έλεγχο των ειδών, το συντασσόμενο από αυτήν πρωτόκολλο παραλαβής είναι υποχρεωτικό για την υπηρεσία η οποία δεν μπορεί να αμφισβητήσει το βεβαιούμενο από την επιτροπή, ότι τα συγκεκριμένα είδη είναι σύμφωνα προς τη σύμβαση ούτε να ακυρώσει ή να καταστήσει ανενεργό το πρωτόκολλο μετά από σύσταση επιτροπής επανελέγχου. (...) Τότε δε και μόνον μπορεί να επιβάλει σε βάρος του προμηθευτή τις συνέπειες από τη μη προσήκουσα εφαρμογή της σύμβασης, όταν έχει προηγηθεί απορριπτικό πρωτόκολλο της Επιτροπής, οπότε και ο προμηθευτής έχει δικαίωμα να προσφύγει κατ' αυτού στην επιτροπή επίλυσης διαφορών (πρβλ. ΣτΕ 2161/1998)» (ΣτΕ 1674/2004).

24. Στο άρθρο 69 του Νσχ. θεσπίζεται υποχρέωση διαβίβασης των σχεδίων συμβάσεων προμηθειών στο Ελεγκτικό Συνέδριο, κλιμάκιο του οποίου διενεργεί προληπτικό έλεγχο νομιμότητας, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Π.Δ. 774/1980 (ΦΕΚ Α' 189), όπως ισχύει : « (...) Εάν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη. Το κλιμάκιο συγκροτείται από έναν Σύμβουλο και δύο Παρέδρους (...) Αν ο έλεγχος αποβεί αρνητικός, η σύμβαση δεν συνάπτεται. Ο αρμόδιος Υπουργός ή φορέας μπορεί να ζητά τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επί μέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της οικείας συμβάσεως. Ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου ολοκληρώνεται μέσα σε ένα (1) μήνα από τη διαβίβαση σε αυτό του σχετικού φακέλου. Αν εντός δέκα (10) ημερών από την παρέλευση του χρόνου αυτού δεν επανέλθει ο φάκελος στον αρμόδιο φορέα, μπορεί να συναφθεί η αντίστοιχη σύμβαση χωρίς την εν λόγω προϋ-

πόθεση».

Πρόκειται για συνταγματικά κατοχυρωμένη αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου: Η αναθεωρημένη το 2001 παράγραφος 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος διαλαμβάνει ότι «Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: α) (...) β). Ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει (...)».

Εξ άλλου, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 69, για τις προμήθειες «μείζονος αμυντικού υλικού», ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας ενημερώνει τη Διαρκή Επιτροπή Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων της Βουλής.

Τέλος, θα ήταν, ίσως, σκόπιμο, το εν λόγω άρθρο να μην παραμείνει στις «Τελικές Διατάξεις», αλλά να περιληφθεί στο Κεφάλαιο ΙΑ΄ «Συμβάσεις» μεταξύ των άρθρων 60 «Κατάρτιση Συμβάσεων» και 61 «Τροποποίηση Συμβάσεων».

Αθήνα, 5.12.2005

Οι εισηγητές
Ελένη Κανελλοπούλου
Ανδρέας Κούνδουρος
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Επ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Αν. Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

